

TÉMA NA PONDELOK

TVORILI HISTÓRIU SLOVENSKEJ ŠPORTOVEJ ŽURNAL

Rudolf Gallo bol „príviazaný“ k mikrofónu 42 rokov.
FOTO ARCHÍV

Traja mušketieri a D'Artagnan

Pri športovom mikrofóne sa vystriedalo nemálo ľudí, ibaže vynikajúcich, takých, ktorí sa natrvalo zapísali do povedomia a do srdc priaznivcov športu, bolo len niekoľko. Jedným z tých, ktorí zasvätil športovej reportáži celý život, pretváral ju a vtlčil jej osobitnú tvár, bol Rudolf Gallo.

Múzy mu vložili do kolisky v Bobote, dedinke pri Bánovciach nad Bebravou, korčule – kvintáky, futbalovú loptu a talent rozhlasového reportéra. Ako študent Obchodnej akadémie v Trenčíne bol dopisovateľom viacerých novín a časopisov a viedol rozhlasový krúžok. „V roku 1949 usporiadali na Sihoti stretnutie bývalých hráčov Trenčína a Považskej Bystrice. Na štadióne komentoval pre tamojších divákov bývalý hráč Meriny a neskôr fotoreportér Karel Novák. Vydržal asi desať minút a potom mi odovzdal mikrofón. Reportáž som dokončil. Podobné vystúpenie som mal v Horných Motešiciach. Tam mi miestni rádioamatéri pripravili mikrofón zo škatuľky od krému na topánky...“ zaspomínal si Gallo v diplomovej práci Stanislava Dutku o rozhlasovej športovej reportáži.

KTO BOL RUDOLF GALLO

Narodil sa 1. júla 1930 v Bobote – Lehota v okrese Trenčín. Po maturite na Obchodnej akadémii v Trenčíne nastúpil do Československého rozhlasu v Bratislave na uvoľnené miesto športového redaktora. Jeho výrazný hlas a dynamický prejav znel v éteri vyše štyri desaťročia. Zúčastnil sa na šiestich ZOH (Cortina d'Ampezzo 1956, Squaw Valley 1960, Innsbruck 1964, Lake Placid 1980, Sarajevo 1984 a Calgary 1988) a OH v Melbourne 1956, o ktorých napísal spolu s Imrichom Hornáčkom knihu Nesmrteľný plameň. Na tridsiatich majstrovstvách sveta v hokeji (premiéru mal v roku 1954 vo Švédsku) boli s ním pri česko-slovenskom mikrofóne najčastejšie Stanislav Sigmund, Karel Malina, Miloš Zouhar a Aleš Procházka. S mikrofónom sa lúčil v roku 1995 v rozhodujúcom zápase slovenských hokejistov s Lotyšskom v Bratislave o postup medzi svetovou elitou. Za svoje reportérske majstrovstvo dostal najvyššie rozhlasové vyznamenanie Zlatý mikrofón. S manželkou Stazkou, ktorá bola zdravotná sestra, mali syna Rudolfa ml., ktorý vyštudoval žurnalistiku (zomrel skôr ako rodičia). Rudolf Gallo strávil jeseň života v ústraní v Kanianke u svojho synovca. Zomrel 21. júla 2013 vo veku 83 rokov.

DVA TLAMPAČE

Chýr o útlom mládencovi s výrazným hlasom a dynamickým prejavom doletel až do Československého rozhlasu v Bratislave. Svoju prvú reportáž odovydil v septembri roku 1951 z ligového zápasu ŠK Bratislava – Slavia Praha (7:0) a z motocyklových pretekov Slovanský okruh v bratislavskom Parku kultúry a oddychu. Prvého októbra narukoval na dvojročnú základnú vojenskú službu do Železnej Rudy, odkiaľ ho prevelili do Sušice. „Ani tam nelenil, počas hokejových, aj futbalových zápasov Dukly Sušice s mikrofónom v ruke rozohňoval hráčov, rovnako i divákov, lebo zápas preberali akurát dva tlampače. To všetko dokázala jeho mäkká ‚slovenština‘, pri jeho ‚eĽ‘ si šli prítomní vylomiť jazyky,“ podotkol jeho rovesník a kamarát s veľkým rozhlasovým srdcom Štefan Horský.

VO SVOJOM ŽIVLE

Na hokejovom štadióne bol Amancio (prezývku dostal po slávnom španielskom futbalistovi) vo svojom živle. Vedel

TIKY RUDOLF GALLO

sa vypnúť k mimoriadnemu výkonu, hlavne keď išlo o veľký a dramatický zápas. „To bola strela, za ktorou sa skutočne tiahol oheň,“ zvolal v poslednej tretine súboja so Švédskom, keď sme viedli 5:1.

Ako sa len radoval zo zlatých hokejových medailí v Prahe v rokoch 1972 a 1985. Tancoval okolo mikrofónu. „To bola strela, len sa tak trela, čo, bola to bomba, bola to krásna... é é é, sexbomba.“ S úsmevom potom tvrdil, že on to nepovedal...

NAJEMOTÍVNEJŠIA REPORTÁŽ

V roku 1972 veľmi emotívne prežil aj hokejový zápas československých majstrov sveta s kanadskými profesionálmi, ktorí prileteli do Prahy po sérii zápasov so Sovietskym zväzom v Moskve. „Ešte dnes mi zvidia hrdlo pri spomienke na to, ako pätnásťtisíc ľudí vo vypredanej hale skandovalo meno kanadského kapitána, Slováka Stana Mikitu! Hokej a šport ako taký v tej chvíli ukázal svoju obrovskú zjednocovaciu silu. V tom momente akoby sa zotrelí všetky národnostné hranice. Ešte aj dnes by mohli premietaf hokejistom záverečné buly tohto zápasu, v ktorom Kanaďania dokumentovali priam peknú sústredenosť a štyri sekundy pred koncom vyrovnali na 3:3!“ spomínal v roku 2005 na slávnostnom prijatí na Slovenskom hokejovom zväze pri príležitosti svojho životného jubilea, 75 rokov.

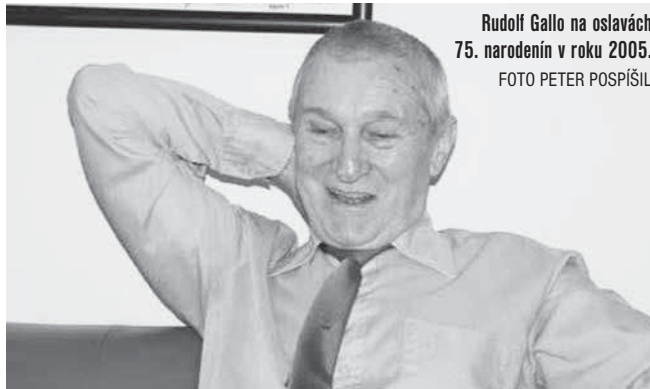
V KOLÍSKE HOKEJA

Býval v Ružovej doline, medzi mliekárňami a kúpaliskom Delfín. Do rozhlasu na Zochovej cestoval trejbusom. Od zastávky k zastávke si opakoval anglické slovíčka z vreckového slovníka. Kvôli kamarátom, novinárom z Kanady, Švédska, či Fínska, pre svoj koníček - históriu ľadového hokeja, pre jeho kolísku. „Prvý raz som sa do krajiny javorového listu dostal na prvý ročník Kanadského pohára v roku 1976, ktorý znamenal prelom vo vývoji hokeja. Bolo to pre mňa ako pre mohamedána íst prvý raz do Mekky. Turnaj mal jedinečnú atmosféru, aká sa už intenzitou a krásou nikdy nezopakovala. Československo vtedy ako jediné z európskych tímov dokázalo čeliť kanadským profesionálom. Vlado Dzurilla v jednom z troch súbojov zabil všetky kanadské hviezdy s Philom Espositom, Bobbym Orrom, Bobbym Hullom, Sittlerom, či Lafleurom.“

NAVEKY

Boli traja mušketeri - reportéri: Štefan Mašlonka, Gabo Zelenay, Oskar Mana. On - D' Artagnan. Traja mušketeri oslávili osemdesiatku, no prvých narodenín po tomto vzácnom jubileu sa už nedožili. D' Artagnan, pre nás, jeho kolegov a kamarátov stále Amancio, prekročil osemdesiatku o tri roky. Rudolf Gallo zostane v zlatom fonde Slovenského rozhlasu naveky.

MIROSLAV TOMÁŠIK

Rudolf Gallo na oslavách 75. narodenín v roku 2005. FOTO PETER POSPÍŠIL

O SVOJICH REPORTÁŽACH

„Nie som za šablóny, každý by mal mať svojský prístup. Vo mne ho vpestoval jeden zo zakladateľov slovenskej rozhlasovej reportáže Štefan Mašlonka, s ktorým som sa zoznámil, keď pracoval v Československej tlačovej kancelárii. Nabádal ma k perfektnej znalosti problematiky. V knihe z majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v roku 1947 napísal, že reportér musí byť na prenos pripravený tak, ako hráč na zápas, po stránke fyzickej, aj psychickej. Práca je to namáhavá, pri ktorej sa spotí ako pri 'kálení' dreva. Spôsob, ktorému som sa v mojej rozhlasovej mladosti naučil, používam dodnes. Zostavy, mená hráčov, napriek tomu, že ich poznám, si zopakujem, pripravím si charakteristiky variácií hry, kus histórie a súčasnosti o klube. Podkladov mám vždy najmenej dvakrát toľko, ako môžem použiť. Netajím, že pred každou reportážou mám trému, no tá po prvých slovách opadne.“

POLE NEORANÉ

„Súčasná generácia reportérov je buď na vrchole, alebo má už zenit za sebou, no ani jeden sa nemôže pochváliť, že vychoval svojho nástupcu. Tu je chyba v samotnom rozhlase, ktorý sa nevenuje adeptom reportérstva. Zanikol aj dobrý úmysel besied s odborníkmi, napríklad jazykovedcami. Výchova reportérov je „poľom neoraným“. Nepoznáam reportéra, ktorý by absolvoval špeciálnu reportérsku školu. Každý sa dopracoval k svojej úrovni vlastným snážením, láskou k povolaniu a samostatným štúdiom. Každý išiel svojou cestou. Je zarážajúce, že na katedre žurnalistiky chýba športová tematika. Popritom je zastúpená zahraničnopolitická, vnútorná i kultúrna oblasť.“

Reportáž považujem za najvyššiu formu rozhlasového prejavu. Žiaľ, ani v oblasti športu, ani v ostatných sa nevenuje ani minimum pozornosti jej rastu. Domnievam sa, že by bolo potrebné zriadiť v spolupráci rozhlasu, televízie a katedry žurnalistiky nový odbor: rozhlasová a televízna reportáž. Podotýkam, že nejde len o športovú reportáž.“ (RUDO GALLO v roku 1978)

So súčasným prezidentom SZLH Igorom Nemečkom.

FOTO PETER POSPÍŠIL

190 ZA MINÚTU

Na ZOH v Lake Placid v roku 1980 vysvetľoval techniku jazdy na boboch. Tak sa rozohňal, že sa dostal až ku konštatovaniu. „Ten bôb, to je hotová veda!“ - „Čert vie, či sa mu nesnilo o bobotskej fazuľovici,“ poznamenal 84-ročný Štefan Horský a vzápätí dodal: „Vari sa treba čudovať, keď sa reportérovi pri kadencii stopäťdesiat až stodeväd-desiat slov za minútu celkom ľahučko vyšmykne niečo z úst?“

Rozhlasový reportér STANISLAV DUTKA ocenil obrazy svojho učiteľa

Moržuje ho ako kukuricu

● Odkedy ste sa poznali s Rudom Gallom?

„Rudo ma prijal do rozhlasu v roku 1966. Na konkurze športového redaktora v Banskej Bystrici bol vo výberovej komisii, ktorú viedol Viliam Mráz, vtedajší zástupca riaditeľa pre program. ‚Vybafoľ‘ na mňa tým svojím známym: Tak, Amancio... A opísal mi situáciu, že beží 88. minúta zápasu, stav je 1:1, útočí Slovan a potrebuje vyhrať. Aby som ‚zo vzduchu‘ reportoval záverečné minúty. Z vyše tridsiatich uchádzačov vybrali štyroch do finále a zo štadióna na Štiavnickách sme pre komisiu reportovali stretnutie druhej ligy Dukla Banská Bystrica - Humenné. Aj ostatní traja finalisti postupne pracovali v rozhlase, hoci v iných redakciách, mládežníckej či v Rádiovíkend.“

● V čom bol ako reportér výnimočný?

„Cením si najmä dve veci. Jeho slovník, používal úžasné obrazy. Napríklad: ‚Moržuje ho pri mantineli ako kukuricu‘ - to mi utkvelo na celý život. A ďalšia: napriek bohatému mimopracovnému životu, ktorý viedol, sa dôkladne pripravoval na každú reportáž. Mal notes so štvorčekovým papierom, do ktorého si písal výrazy a ich možné použitie, napríklad príhrávka - nahrávka, rozohrávka, prenesenie lopty a podobne, aby sa v reportáži neopakoval. Vrazil, že človek si potrebuje vžiť a zautomatizovať niektoré výrazy, ďalšie vyplýň z hry. V notese mal zaujímavosti o hráčoch, bol to človek, ktorý žil tým, čo robil. Len vďaka jeho osobnej iniciatíve a záujmu sa zachovali záznamy zo slovenských reportáží, ktoré odzneli vo vysielaní po skončení druhej svetovej vojny, sú to dokumenty z majstrovstiev sveta v hokeji v Prahe v roku 1947 a olympijských hier v Helsinkách v roku 1952.“

● Ktorému klubu fandil?

„Slovanu, bol pre neho všetko. Medzi hokejistami a futbalistami Slovana mal veľa priateľov. Vo vysielaní však fandanie nepripúšťal, snažil sa byť objektívny a nestranný. Keď hral Slovan dobre, všetko bolo v poriadku, ale keď zle, tak bol kritický. Keď človek niekomu fandí, tak mu zvyčajne hlbšie vyčíta chyby. V zápase Slovana vo Vítkoviciach v marci 1981, v ktorom išlo domácim o titul a Slovanu o záchranu, pri neúspešnej akcii Slovana zdôraznil: ‚A to je tej kozy smrť! Slovan z ligy vypadol...‘“

● Čo ho vedelo nahnevať?

„Například keď si ráno po príchode do redakcie uvaril kávu, čo bol pre neho priam obrad, a sekretárka mu povedala, že nemá cukor... Durdil sa, ako je to možné. Vzápätí mu chlapci priniesli vrecúška cukru a zo päť mu ich nasypali do kávy. ‚A že nemá cukor,‘ povedal spokojne.“

● Aký bol človek?

„Dobrý, mal k ľuďom blízko, vedel s nimi hovoriť, pôsobil priateľsky, žoviálne. Mal v sebe niečo, čo akoby samé posúvalo rozhovor dopredu. Na niektoré otázky ľudia odpovedajú ťažšie, opatrne, no Rudo vedel komunikáciu odľahčiť a už toho človeka mal. V tom bol mág.“ (tom)